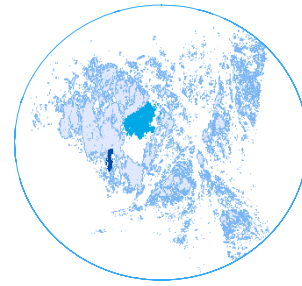

COAST4US

ÅLANDS LANDSKAPSREGERING
SAMMANFATTNING OCH SLUTSATSER
PILOTOMRÅDEN
MARIEHAMN OCH SUND

Coast4us är ett EU-finansierat Central Baltic-projekt som fokuserar på hållbar kustzonsplanering. 16 partners från Åland, Sverige, Estland och Lettland samarbetar inom projektet.

Havs- och kustområden har stor betydelse för flera verksamheter och står inför liknande utmaningar när det kommer till miljö och fysisk planering i Östersjöregionen. De ökande kraven på att utnyttja dessa områden skapar potentiella konflikter med andra intressen, såsom bevarande av naturresurser och ekosystemtjänster. Det är viktigt att olika värderingar och intressen erkänns i havs- och kustplanerna för att nå långsiktig hållbar utveckling i Östersjöregionen.

På Åland har två pilotområden utgjort grunden för arbetet och de representerar stad respektive landsbygd med olika utmaningar. De största utmaningarna för en hållbar utveckling i dessa områden har varit att planera för att förebygga klimatförändringarna, bibehålla biologisk mångfald samt minska övergödningen.

Stor prioritet har varit att ta tillvara på all den kunskap som lokalbefolkningen inom pilotområdena har samt att engagera och involvera dem i planeringsprocessen i ett tidigt skede. Landskapsregeringen har ordnat möten, dikesvandringar och olika workshops under projektets gång. Kartläggning av olika sociala, ekologiska, ekonomiska och kulturella värden utfördes i Sund (Eco-mapping) medan fokus i Mariehamn lades på att kartlägga lokalbefolkningens åsikter och önskemål angående stadens grönområden (Maptionnaire kartläggning).

Åtgärder

Under projektets gång har vi tillsammans med kommunen och lokalbefolkningen tagit fram några alternativa åtgärder som kan göras både i Mariehamn och i Sund för att öka på attraktionen, öka den biologiska mångfalden, rena vattnet som rinner ut i Slemmern respektive Lumparn samt för att klimatanpassa områden. Till dessa åtgärder hör Nabben och Sviby multifunktionella våtmarker i Mariehamn samt våtmarkerna Skarpans längs Finbydiken och våtmarkslösningen Gunnarsby vid kompostanläggningen för att nämna några. Underlag för att bevara och öka på pollinering har även tagits fram för båda områden.

Slutsatser

Vid hållbar planering av kustnära områden är det viktigt att ha naturen i fokus. I många fall finns det mångsidiga fördelar i att planera inom naturens gränser. Människan mår bra av att röra sig i gröna områden, samtidigt som den biologiska mångfalden kan bevaras och återskapas. Planering för hållbara kustområden är även av stor vikt för att uppnå flera nationella och internationella mål för god vattenkvalité. Rent ekonomiskt kan det också finnas vinning, i och med att hållbart planerade kustzonsområden är motståndskraftiga mot förändring. Alla samhällen är beroende av naturen, i och med att naturen förser oss med bland annat rent vatten och mat. Därför är det av stor vikt att ta hand om naturen. Framtida klimatförändring lär medföra utmaningar för samhället. Genom att förbereda samhället redan nu kan framtida restaureringskostnader minska. Det finns mycket att vinna på att planera för hållbara kustzonsområden.

Genom olika aktiviteter har projektet Coast4us på landskapsregeringen kommit fram till att:

- Lokal samverkan, kunskap och delaktighet är viktigt i ett tidigt skede av planeringsprocesser. Utgå ifrån IPBES-konceptet.
- Det är svårt att få en samsyn av exploatering kontra bevarande när olika intressen ska vägas mot varandra.
- Barn behöver engageras då de är morgondagens planerare, politiker och samhällsmedborgare.
- Planering måste bygga på väl underbyggd kunskap så att inte oersättliga värden riskerar att försvinna. Ingen utveckling kan ske utanför naturens egen bärkraft och det krävs ett holistiskt synsätt på Östersjöns problem, möjligheter och förutsättningar. Det är viktigt att värdera ekosystemtjänsterna och synliggöra värdet av vad de bidrar med.
- Fragmentering av landskap måste undvikas. Blå och grön infrastruktur samt pollineringsplaner syftar till att stärka biologisk mångfald, är klimatförebyggande och förbättrar vattenkvaliteten. Detta är speciellt viktigt i kustzonen. Ta fram blå och gröna kustzonsplaner som underlag till all planering.
- Utbildning, kommunikation och information om biologisk mångfald och värdefulla ekosystemtjänster samt vad man kan göra för miljön är viktigt för att nå ut till alla målgrupper som planerare, kommuner, beslutsfattare, näringsliv, kulturliv och allmänhet etc.
- Beslutsfattare och planerare måste planera för långsiktigt hållbara åtgärder. En budget måste avsättas för nödvändiga utredningar. I övrigt måste stödmöjligheter möjliggöras och lyftas så att även frivilligt åtgärdsarbete som stärker ekosystemtjänster kan genomföras.
- Det är viktigt att åtgärderna från grunden uppfyller de grundläggande systemvillkoren för hållbarhet och att inte planetära gränser riskerar att överskridas, dricksvattentillgången att förstöras eller som bidrar med minskad biodiversitet eller att skyddsvärda arter och biotoper slås ut.

Ingen utveckling kan ske utanför naturens egen bärkraftighet och det krävs ett holistiskt synsätt på Östersjöns problem, möjligheter och förutsättningar. Exakt hur en kustzonplan behöver byggas upp beror helt och hållet på områdets lokala förutsättningar, utvecklingsbehovet och vilka kartläggningar som krävs. En hållbar utveckling handlar huvudsakligen om att långsiktigt bevara vattnens, jordens och övriga ekosystems produktionsförmåga och att minska den negativa påverkan på naturen och människors hälsa.

Hela rapporten kommer upp på hemsidan i mitten på oktober.